

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Vsem bralcem,
naročnikom
in raznašalcem želi
DELO lepe počitnice!
Nasvidenje prve
dni septembra.

T R S T - 9. julija 1984 - Leto XXXVI. - Štev. 12 - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abbon. postale - Gruppo II/70 - 300 lir

Pomenljive novosti pri izbiri tovariša Alessandra Natta za glavnega tajnika KPI

Konec prejšnjega meseca sta centralni komite in centralna kontrolna komisija KPI na skupni seji izvolila Alessandra Natto za novega glavnega tajnika naše partije. O njem bomo napisali nekaj misli pozneje, zdi se nam pa potrebno, da podčrtamo nekatere metodološke in politične novosti, ki kažejo na nov način dela in javnosti v naši partiji.

Natta bo zamenjal tragično preminulega tovariša Berlinguerja, vendar njegova izvolitev ni bila sama po sebi umevna, kot so poudarjali nekateri

časopisi, pač pa plod demokratičnega dogovarjanja in poudarjanja vodilne vloge plenuma CK KPI. Direkcija partije se namreč ni izrekla o imenu «naslednika» tovariša Berlinguerja, pač pa je ustanovila posebno tričlansko komisijo, ki je opravila podrobno posvetovanje vseh članov centralnega komiteja in voditeljev množičnih organizacij, v katerih imajo komunisti vplivno vlogo. Vsakega so zaslišali posebej, da je lahko povsem svobodno izrekel svoje mnenje, kritike in pripombe, predvsem, pa, da je povedal kandidata, ki mu najbolj ustre-

za. Ni torej mogoče reči, da KPI ni do skrajnih posledic spoštovala mnenja tovarišev.

V samem posvetovanju se je jasno in nedvoumno izluščila večinska kandidatura tov. Natta. Večina članov CK KPI se je tudi izrekla proti ustvarjanju novih partijskih organov, ki bi samo še bolj zapletali sistem odločanja v partiji, ki mora vedno in vsekakor biti kolektiven in torej osredotočen v plenumu centralnega komiteja, oziroma v direkciji (vodstvu). Nekateri so namreč predlagali oblikovanje novih funkcij, kot n.pr. izvolitev predsednika partije, oziroma imenovanje enega ali več podtajnikov.

Posvetovanje je pokazalo tudi, da so se nekateri tovariši povsem demokratično opredelili za druge kandidature, med katerimi je izstopala kandidatura tov. Luciana Lama, generalnega sekretarja največje sindikalne organizacije. Sam Lama je na seji plenuma CK KPI prosil, naj ne vztrajajo pri tej kandidaturi, ki se ji sam odpoveduje. Tako je, po daljši razpravi in izmenjavi različnih mnenj (partijsko glasilo «Unità» jih je zvesto navajalo v svojih kronikah) bil izvoljen tov. Natta z 227 glasovi. Proti ni bil nihče, 11 tovarišev pa se je glasovanja vzdržalo. Večina jih je tudi utemeljila svoje pomisleke.

Dejstvo, da Natta ni bil izvoljen soglasno, pač pa z ogromno večino članov CK KPI, ne čudi. Naša partija ceni tovariško odkritost in jasnost v odločitvah. Zato je objava rezultata glasovanja na seji plenuma CK KPI nadvse pozitivna in ustreza zahtevam o «prozornosti» odločanja na vrhu, ki jo je s tolikšnim poudarkom osvojil prav zadnji «Berlinguerjev» partijski kongres v Milanu.

Objava rezultatov in razprave pa kaže tudi na spremenjeno vlogo KPI v italijanski družbi. Z več strani je bilo slišati pozive partiji, naj se zaveda, da je stranka relativne večine, na katero gledajo

Trst 14. - 22. julija. Vsedržavni festival «Unità» o znanosti in tehnologiji. Gospodarsko razstavišče in grad sv. Justa

volilci in tudi drugi državljani. Vsem italijanskim občanom je bila KPI dolžna točnih in iskrenih informacij. Dejansko jih je dala in dokazala, da se ne boji razkrivati lastnih notranjih razmer, kot tudi ne pokriva nesoglasij pod krinko bučnih aplavzov ali žvižgov. (Primerjava z nedemokratskimi metodami izvolitve osrednjih vodilnih organov PSI na veronskem kongresu se vsiljuje kar sama).

Še nekaj besed o novem generalnem sekretarju KPI. Alessandro Natta je star 66 let. Rodil se je v Imperii, v Liguriji, kot sin številne družine vaškega mesarja. Kot zelo nadarjen fant je bil mladi Natta vedno odličnjak, pa so ga starši poslali študirat. Na sprejemnem izpitu za «normalko» v Pisi je bil najboljši izmed vseh dijakov v Italiji. Res je z odliko diplomiral iz humanističnih ved, zgodovine in leposlovja.

V vseučiliških letih se je zblizal s komunisti in protifašistično ilegalno.

Kot vsi mladi Italijani je moral Natta v vojsko. Bil je topničarski podčastnik, Kapitulacija 8. septembra 1943 ga je zajela na grškem otoku Rhodos, kateremu so se približale nemške vojne ladje. Natta je ukazal topničarjem, naj odprejo ogenj proti sovražniku. V neenakem spopadu so bili poraženi, Natta pa je bil ranjen. Nemci so ga ujeli in odpeljali v koncentracijska taborišča. Iz nemških lagerjev se je Natta vrnil po osvoboditvi. Tedaj je tudi formalno vstopil v KPI. Že par let pozneje je bil izvoljen za tajnika federacije, nato pa v poslansko zbornico. Togliatti je kaj kmalu spoznal sposobnosti tega ligurijskega profesorja, ki je znal govoriti z ljudstvom in je dodobra poznal njegove probleme. Vključil ga je v osrednje vodstvo KPI, kjer je opravljal razne naloge. Bil je urednik

teoretskega glasila «Critica marxista», član tajništva KPI z Berlinguerjem in nato predsednik komunistične poslanske skupine.

Alessandro Natta je v tem svojstvu tudi podpisnik zakonskega osnutka KPI za globalno zaščito slovenske manjšine.

Natta se je pogostoma mudil v Trstu in Furlaniji-Julijski krajini. Nadrobno pozna našo zgodovino in probleme nacionalnega boja Slovencev za svoje pravice. Svoje globoko znanje je pokazal tudi v zanimivem predgovoru h knjigi o tržaških komunistih, ki je izšla lansko leto pri založbi «Editori riuniti». Najdlje se je Natta mudil pri nas pomladi 1978, ko je vodil parlamentarno delegacijo KPI. Tedaj se je srečal tudi s predstavniki slovenske manjšine in njenih organizacij.

Klavrno propadanje Craxijeve politike priča o nujnosti demokratične alternative

Iskreno povedano: marsikdaj se nam dogaja, da zaključujemo urejanje našega lista medtem ko se dogodki še razvijajo in jih ne moremo predvideti. Tako je tudi sedaj, ko se zdi, da bo Craxi moral pustiti krmilo vladne politike ali vsaj krepko preresetati svojo vlado, če hoče obdržati predsedstvo ministrskega sveta, pa čeprav le kot talec krščanske demokracije.

Pravzaprav pa izid «preverjanja» odnosov v vladni koaliciji niti ni tako važen. Kvečjemu se bodo voditelji KD, PSI, PSDI, PRI in PLI pogovarjali o tem, kako utišati razne škandale in nadaljevati po stari poti, preko katere piha smrdljiv greznični zadah.

Nesporno je, da se je pravo preverjanje že zaključilo in objektivni opazovalec mora priznati, da je obračun prvega leta «Craxijeve dobe» tako negativen, kot še dolgo ne. Vlada, ki je nastala z ambicijami Craxijevega reformizma, z napovedovanjem velikih gospodarskih sprememb in celo globalne reforme političnega sistema, se sedaj utaplja pod težo nakopičenih škandalov in problemov, sama pa ne more pokazati nobenega konkretnega rezultata. Vsaj v taki meri ne, da bi lahko zares opravičila svoj nadaljnji obstoj.

Na gospodarskem področju je vlada napovedala pravo vojno proti inflaciji. V ta namen je izdelala zloglasni dekret o krčenju delavskih dohodkov. Obljubljala je, da bo z dekretom skrčila inflacijo na 10%, toda zadnje statistike kažejo, da se inflacija še vedno giblje preko 11%. Na družbenem in gospodarskem področju torej vlada ni storila nič takega, kar bi bilo vredno omembe, še manj pa, da bi ji lahko dali progresivne predznanke, kot bi se spodobilo za vlado, v kateri prvič v zgodovini vodijo socialisti.

Nasprotno. Vladi je uspelo doslej sa-

mo razbiti sindikalno gibanje v neodgovornem upanju, da bi v Italiji nastali nekakšni režimski sindikati (CISL in UIL), toda te težnje je pregazila množična sila italijanskega delavskega gibanja, ki je 24. marca z manifestacijo v Rimu dokazala, na kateri strani je moč.

Te dni pa se sindikati spet zblizujejo ob spoznanju, da jih je vlada vodila za nos, ko jim je sredi februarja obljubljala davčne ukrepe in zamrznitev pravnih stanarin.

Sedaj, ko ji potekajo zadnje ure, pa v imenu vlade obljublja Demichelis množično zaposlitev mladine na Jugu. Občutek imamo, kot da skuša nekdo spet potolažiti sindikate, v upanju, da se bodo sprijaznili z lepimi obljubami. O davčni pravičnosti ni ne duha ne sluha, medtem ko Agnelli že postavlja «svojo ceno» Craxiju, če hoče ostati pri krmilu vlade: krčenje delavskih dohodkov naj bo trajno in ne epizodično. Bo Craxi pripravljen plačati tudi to ceno?

Toda to zdaleč ni vse. Te dni je v ospredje izbruhnulo «moralno vprašanje» lože P 2 in solidarnosti med Craxijem in Longom.

Naj bo vsakomur jasno: loža P 2 ni bila nekaj zabavnega ali neumnega, pač pa tragično resna zarota proti italijanski demokraciji, v kateri so bili vpleteni politiki, državni funkcionarji, vojaški častniki, finančni mogotci in bankirji. Šlo je za širokopotezno politično zaroto, katere posledice so bile tragične za italijansko republiko. Terjala je tudi človeška življenja, saj je dokazano sodelovanje posameznih članov P 2 v terorističnih dejavnostih in fašističnih pokolih.

Po vsem tem pa je nerazumljiva solidarnost, ki jo je Craxi sredi aprila nudil Pietru Longu in socialdemokratom, ko

je odklonil njihov odstop in napadel poslanko Anselmijevo, ki je s svojim poročilom razgalila te nakane.

Škandalu v zvezi z ložo P 2 in nerazumljivim političnim kritejem, ki ga je imel v vladnih krotih, se dodaja še drugi, doslej utišani škandal, po katerem naj bi se ljudje v ožjem krogu predsednika Craxija pečali s čudnimi finančnimi operacijami na robu mednarodne kupo-prodaje orožja in mamil. O vsem tem je vodil preiskavo tridentinski sodnik Palermo, ki je poslal ustrezno gradivo parlamentu.

Skratka, Craxijeva barka se potaplja v grezničnem morju korupcije, škandalov in zarot. Kaj klavrno konec za «reformistično utopijo», ki naj bi (po trditvah veronskih kongresmenov) pripeljala Italijo v «elektronski vek» in novo tisočletje.

Propadel je tudi njihov načrt, da bi KPI izolirali in ošibili, nato pa potisnili na rob dogajanja, kot staro šaro. Volilni izid evropskih volitev je dokazal, da je KPI globoko zakoreninjena v zavesti in upanjih italijanskih naprednih delovnih ljudi, da predstavlja moralno in politično silo vsega, kar je poštenega in progresivnega v italijanski družbi.

Poraz na evropskih volitvah je marsikomu odprl oči in ga strelnil. V sami socialistični stranki se je razblinilo navidezno soglasje za «zmagovitim Craxijem», na katerega sedaj letijo kritike tudi iz vrst njegovih apoletov in najožjih sodelavcev. Zbudila se je socialistična levica, ki išče svoj politični prostor in obnavlja razmišljanja o možnostih alternative v italijanskem političnem življenju.

Komunisti smo demokratično alternativo ponudili že pred nekaj leti, sedaj jo samo ponavljamo in potrjujemo. prepričani smo, namreč, da je sedaj ak-

Nadaljevanje na 5. strani

Perverzna kampanja proti Slovincem

Že nekaj mesecev traja v rubriki pism tržaškega italijanskega dnevnika zelo prefinjena kampanja proti globalni zaščiti naše manjšine. Perverzna pa je zato, ker se je odela v nekakšno lažno objektivnost in demokratičnost, saj dopušča tudi Slovincem in italijanskim demokratom možnost, da se oglašajo s svojimi razlogi in odgovori. Toda prav v temu grmu tiči zajec. Kampanja v rubriki pism tržaškega dnevnika sloni namreč prav na teh «naših odgovorih», ker daje možnost njenega trajanja v času in obnavljanja napadov, ki bi se sicer izpeli v relativno kratkem obdobju.

Vsak odgovor demokratičnega tabora izkoriščajo namreč nacionalisti za pogrevanje svojih argumentov, za nove progrunčaje proti nam in za sramotenje piscev pism, ki so Slovincem naklonjena. Da je tamo dokazujejo tudi naslovi, ki jih uredništvo daje «našim» pismom in pa naravnost izzivalna izbira argumentov v daljši nasledici.

Značilnosti te kampanje so od vsega začetka znane. Pravzaprav je ta kampanja nastala v trenutku, ko je italijanska vlada (iz ust ministra za dežele Romite) obljubila predstavitev svojega zakonskega osnutka za zaščito naših pravic. Vemo, da iz tega zakona ni bilo nič in upamo si trditi, da je italijanska vlada tudi tokrat pokazala veliko občutljivost za nasprotne glasove, ki so se takoj oglasili v naših krajih. Bili so celo trenutki, ko smo imeli občutek, da si je določil krog ljubi pri vladi ali v osrednjih uradih državnega aparata želel take nasprotne kampanje, da bi najprej utemeljil zavlačavanje, nato pa tudi oženje okvira naših pravic. Zgodilo se je celo, da so nekatera izmed pism tržaškemu dnevniku bila napisana z argumenti, ki

smo jih Slovenci že slišali prav pri osrednjih državnih oblasteh ali v «Cassandrovi komisiji» iz ust državnih funkcionarjev, ki so bili proti našim zahtevam.

Kampanja pism je baje nastala v dveh organiziranih središčih, kar priča prav o tem, da ni bila spontana, niti na individualni ravni. Ta središča so bila Zveza istrskih beguncev, ki ima (pomenljivo) svoj sedež v istem poslopju, kjer je tudi uredništvo tržaškega italijanskega dnevnika, nato Lista za Trst in končno Lega Nazionale. Najbrž ni naključje, bi dodali s kancem zlobe, da je letos predsednik vlade Craxi iz svojega osebnega «budgeta» mastno podprl dejavnost organizacij istrskih beguncev in Lega nazionale. Katere zasluge si lahko lastijo, razen agitiranja proti pravicam slovenske manjšine in torej proti izvajanju državne ustave, res ne vemo. Znano pa je, da so organi računskega dvora opozorili predsedstvo vlade na neutemeljenost teh prispevkov, ki gredo v milijone. Računajo namreč, da je predsedstvo italijanske vlade potrosilo letos skoraj eno milijardo lir «za zaščito italijanske kulture v mejnih krajih Furlanije-Julijske krajine», kot je napisal za tednik «Panorama» Craxijev podtajnik, socialist Amato.

Ti cetri so torej pripravili skupine «piscev», ki so se specializirali v pošiljanju protislovenskih pism v uredništvo tržaškega italijanskega dnevnika, ta pa jih je nemudoma objavjal. Da bi ohranil kolikortoliko vsaj videz objektivnosti pa «Piccolo» ni objavil vseh pism, pač pa so iz njegovega uredništva začel krožiti glasovi, da si želi «razprave», zato naj napišejo nekaj tudi Slovenci v svoj zagovor. Priznati moram, da smo bili neka-

ko povlečeni za lase v to razpravo, čeprav naj velja še naprej načelo, da se mi nimamo kaj zagovarjati. Kvečjemu naj se razprava razvija med italijanskimi someščani, med demokrati in nacionalisti. Kajti zanje je vprašanje še nerazčiščeno, medtem ko se mi nimamo izpostavljati napadom, ki — mimogrede povedano — vzbujajo videz, da gre za «nasprotovanje Italijanov proti Slovincem». V resnici pa fronte v Trstu in deželi niso tako jasno razločene. Prav nasprotno, mi si upamo trditi, da so italijanski nacionalisti in nestrpneži dokaj osamljeni, čeprav skušajo širiti svoj vpliv prav s kampanjo pism, vedoč, da so zelo brana in komentirana prav med ljudstvom.

Pri tem moram, žal, ugotoviti, da med italijanskimi izobraženci in demokrati, razen redkih častnih izjem, kampanja ni naletela na zaslužen odgovor. Ponekod se je celo zgodilo, da smo slišali negodovanje, češ da je razprava na tako nizki ravni, da se ne splača vanjo segati. Bo že res, vendar je tudi res, da kampanja na nizki intelektualni ravni vpliva na množice v Trstu in deželi, ki so glede narodnostne problematike na teščem in verjamejo vsemu, kar je v časopisu objavljeno. Tudi zato, ker jim italijanski šolski sistem ni nudil ne kulturne, ne zgodovinske osnove za resnejšo razpravo.

V nacionalistični kampanji zato prevladujejo zgolj čustva, močne emocije, izkrivljanje zgodovine in naših zahtev. Pavel Stranj je za Primorski dnevnik napisal že svojo prvo analizo teh pism. Mi nimamo kaj dodajati k njegovim zaključkom. Radi bi samo opozorili na ponavljajoče se teme, ki kažejo na režijo te kampanje, ki je vsej prej kot

Spominske svečanosti v Rižami in Bazovici

Ob 40-letnici delovanja Rižarne je bila v Trstu velika mednarodna manifestacija proti fašizmu, za demokracijo, za mir in sodelovanje med narodi. Po zborovanju v Rižarni, kjer je v slovenščini govorila tov. Jelka Grbec, poleg nje pa še Arrigo Boldrini, prof. Elia, predstavniki jugoslovanskih partizanov in mednarodnega odbora iz Auschwitza, je bila v Bazovici mednarodna partizanska manifestacija. K uspehu srečanja je prispeval tudi vod italijanske vojske.

DELO objavlja fotokroniko dogodka.

spontana reakcija tržaškega ali goriškega človeka na vprašanje zaščite slovenske manjšine.

Predvsem se v pismih skuša poudariti, tudi s stalnim ponavljanje, nekaj neresničnih dejstev:

1. Slovenci so «tujci» v naših krajih, ker so sem «prišli»;

2. Slovenci so narod, ki je zagrešil zločine nad Italijani;

3. Slovenci imajo že vse, kar jim pritiče;

4. Slovence je treba prešteti, če hočejo «kaj več».

Kam pes taco moli bo vsakomur jasno. Trditve, da nismo «avtohtoni» prebivalci teh krajev služi predvsem k vzbujanju nacionalnega ponosa med sicer mlačnimi italijanskimi prebivalci. Enačenje s tujci pa daje občutek, da se moramo kot «gostje» pač zadovoljiti z voljo «gospodarjev».

Tudi pri tem gre kampanja

večplastno med javnost. Od ekstremnega sporočila, da smo «absolutni tujci in pritepenci» se stopnjuje navzdol do skrajne dopustne menje, češ da nismo tujci samo v naših vaseh na Krasu. Cilj kampanje je torej utemeljevanje demokrščanske zahteve, naj bi imeli Slovenci zaščito samo v občinah in krajih, kjer predstavljamo večino prebivalstva ali imamo že samo v rokah vzvode krajevne oblasti. KD s svojimi predlogi noče zaščititi slovenske manjšine, pač pa italijansko ekskluzivno podobo Trsta, Gorice in zanikati obstoj beneških Slovencev. Teh se «Piccolo» sicer ne dotika, ker ga v Benečiji ne berejo, vendar iz pisanja izhaja tudi to zanikanje.

Druga trditev (Slovenci smo zagrešili zločine proti Italijanom) postavlja na glavo zgodovinsko resnico, da smo Slovenci kot narod v celoti in kot manjšina bili v zgodovini žrtve nasilja in raznarodovanja. Da bi zabrisali v javnosti

občutek in spoznanje, da smo bili Slovenci nesporno žrtve fašističnega nasilja in raznarodovalne politike, po vojni, mečejo na naš narod «krivdo» za fojbe (pri tem je zanimiva manipulacija s številkami) in za beg Italijanov iz Istre. Teorija o «krivdi narodov» je seveda nacistična in nesprejemljiva, vendar služi za psihološko odstranjevanje občutka krivde za novo nasilje, ki bi ga radi pripravili naši manjšini z zanikanjem najosnovnejših pravic. Nacionalisti vseh barv želijo namreč moralno opravičiti in to naj bi bili naši «zločini». Kdo je začel vojno in kdo je s požigi, pokoli in mučenjem izzval tudi maščevanje, ni važno. Pomembno je pač, da se s kriminalizacijo Slovencev (tudi povojnih generacij) opraviči tudi «bodoča nasilja».

Nihče ni v pismih bralcem napisal, da kratkoma nasprotuje pravicam naše manjšine. To se jim ne splača. Pač pa skušajo utemeljeno omejiti okvir pravic, ki bi nam pritikal, Ena izmed omejitev pa je trditev, da «imamo že vse». Tu mečejo v košaro redke stvari, ki nam jih je priznala država (naprimer šole) ter druge, ki jih manjšina vzdržuje iz lastnih sredstev, z lastnimi močmi in neizmernimi žrtvami, kot so časopis, gledališče, kulturna in športna društva. Nekateri dodajajo celo, da imamo pokojnine in volilno pravico!

Trditve, da imamo preveč so očitno usmerjene širši javnosti, ki ne razume razlike in zato s še večjo težavo razume, za kaj se pravzaprav Slovenci zavzemamo. Težko je dopovedati, kaj hočemo, ker je javnost preplavljena z lažni in izkrivljanjem. Taka pisma pa težijo k še nečemu: dokazati, da kar zahtevamo, so «nedopustni privilegiji» in torej družbeni status, ki bi objektivno ogrožal pravice italijanske večine. Semkaj spadajo odkrite laži o službah, o dvojezičnosti, o pretiranih apetitih naše manjšine. (Najbrž ni naključje, da kampanja skuša zanikati vse pravice, ki jih vsebujejo zakonski osnutki KPI, PSI, DP in SSK, ne pa tistih, ki jih ponuja KD).

Končno je tu še «leitmotiv» vseh pism: preštevanje. Seveda nas nihče ne želi prešteti zato, da bi ugotovil, kako smo bili v pol stoletja zdesetkani in raznarodovani. Nasprotno, dokazati hočejo, da nas je vedno premalo za pravice, ki jih zahtevamo. Tudi tu ni naključje, da se edino KD zavzema za narodnostno ugotavljanje (čeprav s postopkom, ki je drugačen od preštevanja) in da se za ugotavljanje gostote in diferencirano zaščito zavzemajo tudi stranke nove sredinsko-desničarske doalicije v Trstu med demokristjani, Listo, laiki in SSK.

Preštevanje je torej zadnji argument, s katerim deluje nacionalistična fronta v Trstu in deželi, tudi zato, ker bi rada na svojo stran pridobila naivneže, ki mislijo, da je preštevanje vendarle nevtralen statistični instrument in torej prav zato izraz demokratičnosti. Pri tem se nacionalisti radi okoriščajo primerjave z Jugoslavijo, kjer preštevajo narodnosti, pozabljajo pa, da Jugoslavija ščiti manjšine «ne glede» na njihovo številčnost.

Nadaljevanje na 8. strani

Partijska izkaznica V.M. Molotova

Vjačeslav Mihajlovič Molotov ima pri častitljivi starosti 94 let srečo, da je lahko živ dočakal popolno rehabilitacijo in vrnitev partijske izkaznice, ki mu jo je odvzel Hruščov leta 1961, zaradi znanih sporov v KP SZ.

Ta «rehabilitacija», ki si jo je (po našem mnenju) stari Molotov povsem zaslužil, ne glede na morebitne in gotove osebne politične napake in odgovornosti, je vzbudila v svetu val ugibanj in komentarjev.

Nekateri (med njimi moskovski dopisnik «Unità») se sprašujejo, ali gre za rehabilitacijo starih stalinistov, ki so bili porinjeni na rob v letih Hruščova in Brežnjeva. Drugi menijo, da gre zgolj za človekoljubno dejanje usmiljenja za starčka, ki mu gotovo pripada grob pod kremeljskimi stenami, za Leninovim mavzolejem, kjer so pokopani vsi sovjetski državni voditelji (razen Hruščova) in nekateri stari boljševiki. Tretji pa so prepričani, da gre za «tehnično rehabilitacijo», ki naj omogoči izid obsežne knjige spominov, ki jo je Molotov pisal vsa ta leta. Da bo knjiga, če bo izšla, pravi «best seller» in se bodo zanjo pullili vsi svetovni zgodovinarji, ni nobenega dvoma, saj je Molotov živa zakladnica svetovne kronike. Rodil se je pred 94 leti v družini Skrjabinovih. Že zelo mlad se je vključil v delavsko gibanje in na začetku stoletja, še pred oktobrsko revolucijo, je sodeloval v boljševiškem glasilu «Pravda», ki jo je tedaj urejal mladi Džugašvili (Stalin). Tedaj si je izbral tudi ilegalno ime «Molotov» - kladivo.

Leta 1926, na koncu državljanske vojne, je bil Molotov že član sovjetske vlade, nekaj let pozneje na njen predsednik in Stalinova desna roka. Od leta 1939 do 1949 je bil sovjetski zunanji minister. Sklenil je znani sporazum z Nemčijo, sodeloval na zavezniških pogajanjih v

Jalti in Potsdamu, kjer se je risal zemljevid Evrope in sveta po drugi svetovni vojni. Sodeloval je v gonji proti Titu in Jugoslaviji leta 1948 in v «protipartijski» zaroti leta 1957, ko ga je Hruščov vrgel iz politbiroja skupaj z Malenkovom in Kaganovičem. Odtlej je bil najprej veleposlanik v Mongoliji, nato pa zastopnik ZSSR v jedrskem središču na Dunaju. Leta 1961 so ga izključili iz KP SZ in upokojili.

Kljub polemikam, sporom in zameram, so se o Molotovu pozitivno izrekli tudi mnogi njegovi nasprotniki, celo Kardelj.

Vendar ni naš namen pisati hvalnice staremu sovjetskemu državniku. Rehabilitacija teh dni odpira, po našem mnenju, politično in metodološko vprašanje, ki se o njem mora izreči komunistično gibanje, v SZ in drugod. Gre namreč za nujnost «laičnega» pristopa k lastni zgodovini, ki ima sončne in senčne strani in v kateri so posamezniki igrali pomembno vlogo, ne glede na zgodovinsko oceno njihovih dejanj.

Zato bi se morali vprašati, ali ni napočil čas, ko naj ZSSR vrne v svoji zgodovini, priznanje in vlogo ljudem, ki so bili iz nje nasilno izbrisani? Prav bi bilo, menimo, če bi KP SZ vendarle priznala, da je imela v svojih vrstah tudi Leva Trockega, Nikolaha Buharina, Kamenjeva, Žinovjeva in druge, ki so v tridesetih in štiridesetih letih bili ubiti v Stalinovih čistkah. In, seveda, tudi Stalina in Hruščova.

Zgodovina mora imeti celovito podobo in vsakemu gre pripisati delež, ki si ga je zaslužil, v dobrem in slabem.

Sovjetski komunisti so to dolžni novim rodovom, ki prihajajo in so poklicani, da dopolnijo in razvijajo svoj socializem, v katerem so vgrajena, čeprav brez priznanj, tudi ta imena. Bodo tej nalogi kos?

Klavrno

Nadaljevanje z 2. strani

Alternativa pomeni reševanje problema brezposelnosti z nenehnim dogovarjanjem in soglasjem delavskih sindikatov.

Alternativa pomeni uresničiti tolikokrat napovedane reforme zdravstva, šolstva, urbanističnega sistema.

Končno pomeni alternativa uresničiti politiko italijanske ustave in torej širjenja pravic državljanov in družbenih skupnosti, med katerimi so tudi narodne manjšine in še posebej naša.

Za tako alternativo kličemo komunisti vse napredne sile, naj se združijo v skupno fronto napredka in dela. Za tako alternativo vabimo v naše vrste delovne ljudi in mladino, kajti samo vstop v KPI pomeni danes oživitve politike v Italiji na novih etičnih in idealnih temeljih. Tudi zato je lepo biti komunist danes.

tualna kot še nikoli prej. Prepričani smo, da dogodki zadnjih tednov dokazujejo, da je Italija zrela za obnovo sodelovanja vseh naprednih sil, ne glede na stranko, v kateri se pojavljajo.

Nujnost alternative se kaže na vsakem koraku, saj ne pomeni samo moralizacije in demokratizacije italijanskega političnega življenja, pač pa ima širše programske razsežnosti.

Alternativa pomeni vlado, ki naj se zavzema za mir, brez atomskih raket, ob stalnem spodbujanju dialoga med Vzhodom in Zahodom in utrjevanju samostojnega političnega nastopa Evrope do vesil.

Alternativa pomeni delati za novo Evropo miru, znanstvenega in kulturnega sodelovanja.

Alternativa pomeni družbeno in gospodarsko politiko, ki naj zbere potrebna sredstva iz uravnovešenih žrtev in torej davčne pravičnosti.

Bolivija končno na poti demokracije

Te dni je Bolivija, ta država sredi latinsko-ameriških Andov, spet prišla v ospredje javnega mnenja. Skupina častnikov je namreč poskusila državni udar in je v ta namen ugradila socialističnega predsednika Hernána Silesa Zuaza. Poskus državnega udara se je izjalovil po nekaj urah. Vojska je tokrat izrazila svojo lojalnost zakoniti demokratični vladi, oblast je trdno ostala v rokah gibanja «Unidad democratica y popular», ki združuje komuniste, socialiste, leve revolucionarje in napredno krščansko demokratsko stranko. Sindikati so podprli vlado s splošno stavko in mobilizacijo rudarjev boksitovih rudnikov na višavjih. Silesa Zuaza so zvečer osvobodili, država se sedaj normalizira.

Bolivija ima svojstveno zgodovino in izstopa med latinsko-ameriški državami po svoji revolucionarnosti in ostrini razrednega boja. Država, ki je nastala v revolucionarnem in narodno osvobajajočem zanosu preroka enotnosti Latinske Amerike, Simóna Bolívarja, je namreč v svoji poldrugo stoletje trajajoči zgodovini doživela nekaj več kot 200 državnih udarov.

To je namreč dežela, kjer živijo na planotah «sierre» in med boksitovimi rudniki Indios in rudarji.

Bolivija je namreč dežela, kjer je ljudstvo globoko verno, čeprav je v svojo vernost pomešalo srhljive poganske in satanistične primesi. Tu se namreč množično praznuje, konec zime, «la Diabla», hudičev praznik. Rudarji, ki so večji del svojega življenja preživeli pod zemljo, so namreč bili prepričani, da Bogu pripada nebo, toda podzemlje je Hudičevo. Zato so se priporočali Satanu, naj jih reši rudniških katastrof.

Nič čudnega, torej, če je Bolivija tudi dežela velike upornosti in je znani argentinsko-kubanski revolucionar Ernesto Che Guevara bil prepričan, da lahko sredi bolivijskih hribov zaneti splošno revolucijo na zeleni celini. Zna na je njegova smrt v spopadu z bolivijskimi oddelki, ki jih je organizirala ameriška obveščevalna služba.

Tudi CIA se je namreč strinjala s Che Guevarom in je zato napregla vse svoje sile, da bi preprečila uspeh njegove teorije in prakse «gverilskih žarišč» vzdolž Andov.

Zakaj je pravzaprav Che Guevara mislil, da bo zanetil revolucije sredi bolivijskih visokih planot? Predvsem zato, ker je Bolivija edina dežela, kjer je že nekoč zmagala delavska revolucija. Zgodilo se je aprila 1952. V državi so vladali nasledniki nekega Hertzoga, ki je branil zgolj interese družine Patino, lastnice boksitovih rudnikov ter ameriških družb za njihovo izkoriščanje. V državi so se socialne razmere zaostrele do tolikšne mere, da os začeli rudarji razmišljati o socialni revoluciji. Vodil jih je znani komunistični sindikalist Juan Lechin, ki je še danes nesporni voditelj bolivijskih delavcev. V mestu pa je podprlo revolucijo socialistično usmerjeno narodno revolucionarno gibanje, ki ga je vodil

mlad obvetnik, Hernán Siles Zuazo. 9. aprila 1952 so tisoči in tisoči Lechinovih rudarjev korakali na La Paz. Slike s tega pohoda so obšle svet. Rudarji s širokimi indijskimi klobuki so v rokah držali dinatimne naboje, med zobmi, kakor cigare, pa vžigalce. La Paz je trepetal pred njimi.

Vojska jih je napadla. Vnel se je srditi boj, ki je terjal 3 tisoč smrtnih žrtev. Na koncu pa je revolucija vendarle zmagala. Korumpirani predsednik je odstopil, oblast je prevzela revolucionarna hunta, ki sta jo vodila Lechin in Siles Zuazo. Toda Zuazo ni hotel oblasti zase. Zahteval je, naj se spoštujejo rezultati prejšnjih, razveljavljenih volitev. Iz Argentine je poklical zakonitega predsednika Paz Estenssora. Ta je res vladal daljše obdobje, vendar ni zadostil pričakovanjem ljudstva. Zrušil ga je državni udar letalskega častnika Renéja Barrietosa. Odtlej so v Boliviji vladali generali, ki jim je ljudstvo pravilo «gori-

le». Med drugim so se pečali tudi s tihoapljenjem mamil na svetovni ravni.

Od tod tudi vzedevek «narko-fašisti». Bolivija se je še nekajkrat vrnila k demokraciji. Vsakokrat so organizirali demokratične volitve, na katerih je zmagal Hernán Siles Zuazo in vsakokrat mu je prihod na oblast preprečil nov državni udar desnice. Zadnji poskus pa se mu je vendarle posrečil. Prejel je podporo komunistov in demokristjanov, ki so v Boliviji levičarska stranka, predvsem pa pomoč starega pajdaša in prijatelja Lechina in njegovih rudarjev. Z njim se redno prepirata, nekajkrat je sindikalna centrala tudi proglasila stavke proti Zuazu, da bi pospešili proces demokratizacije in družbenih reform.

Kajti bolivijskim delavcem se mudi. Državni udari so v Boliviji vedno na preži, čeprav je tokrat prvič, da se ni obnesel in da je dmokratična trdnost ljudstva bila močnejša od tankov in topov.

S festivala «Dela» v Dolini

Komunist

NAŠ PRIJATELJ ENRICO

Evropsko in svetovno politično prizorišče je ostalo brez velike osebnosti – brez generalnega sekretarja italijanske komunistične partije Enrica Berlinguerja, revolucionarnar-marksista, ki je v kratkem časovnem obdobju zapustil globoko sled v sodobni politični zgodovini svoje države in stare celine. Ta komunist zanesenjak s Sardinije je umrl tako, kot je živel – v akciji, stoje, medtem ko je delavec v Padovi govoril o prihodnosti Evrope, Evrope, kakršno si želijo italijanski komunisti – brez blokov in brez raket.

V gibanje je vstopil kot mlad protifašist, postal član italijanske komunistične partije in se kot upornik zoper fašistični režim v svoji državi znašel v ječi (1944). Nato pa se je podal po poti vztrajnega in neutrudnega delavskega borca ter opravljal odgovorne funkcije v organizaciji italijanske komunistične mladine, kmalu nato pa tudi v samem vodstvu italijanske KP. Kot angažiranega politika in odločnega borca za interese delavskega razreda in ljudstva so ga izvolili tudi v italijanski parlament (leta 1968), katerega član je ostal do konca svojega življenja.

Enrico Berlinguer se je – s svojim prispevkom h graditvi in razvoju italijanske komunistične partije, te danes največje in najvlivnejše delavske partije v zahodnem svetu – uvrstil med najbolj ugledne osebnosti te partije, ob bok njenim ustanoviteljem in tvorcem Antoniu Gramsciju, Pal-

miru Togliattiju in Luigiju Longu. Velike zasluge ima, da so italijanski komunisti danes močna politična sila v družbenem življenju te države. Po svojem prihodu na čelo KP Italije (v bistvu leta 1969, ko je postal namestnik obolelega in legendarnega Longa – in formalno tri leta pozneje, ko je tudi nominalno postal voditelj italijanskih komunistov) je deloval z močjo odločne in razumne osebnosti, ki je odločilno vplivala na politično fiziognomijo delavske partije, ki jo je vodila. Nikoli ni niti za eno samo uro dopustil, da bi se bila partija, na katere čelu je bil, zabubila v sekto, pač pa si je prizadeval, da se je razvijala v široko fronto in politično silo, ki se je uspešno prebijala skozi viharno obdobje italijanskega političnega življenja. Kot marksist in ustvarjalec je k življenju pristopal in se nalog loteval nedogmatsko, pri čemer ni nikoli dovolil, da bi se bila partija znašla v politični zagatosti, saj je nenehno iskal pa tudi nahajal rešilna pota v boju za uresničenje idealov delavskega razreda.

In prav zato imata revolucionarni program KP Italije ter njen boj za socializem v italijanskih razmerah tudi tako močan pečat osebnosti generalnega sekretarja partije. Njegov »zgodovinski kompromis« ter boj za zedinjenje na podlagi široko zastavljenega progresivnega programa vseh demokratičnih sil v državi sta, skupaj s »tretjo potjo« v »socializem italijanskih barv«, našla svoj izraz v gibanju in ideji evrokomunizma, pri čemer je bil Enrico Berlinguer eden izmed njegovih tvorcev. Šlo je za novo spodbudo delavskim partijam v zahodni Evropi pri njihovem iskanju specifičnih poti graditve socializma brez receptov in šablon, ob upoštevanju lastne stvarnosti.

Iz takšne politike in odnosov v lastni partiji in državi so izšla stališča in je izhajala politika, za katero sta se v delavskem in komunističnem gibanju zavzemala italijanska komunistična partija in njen generalni sekretar. Gre za politiko neodvisnosti, enakopravnosti in pravice sleherni partije in gibanja, da si samostojno določa sredstva in pota boja za socializem. Zato je sleherni poskus diktata ali

obnavljanja centra v komunističnem gibanju, podobnega tistemu, kar je prevladovalo v času kominterne in informbiroja, naletel v vrstah KP Italije in pri samem Berlinguerju na oster odpor. Ne on ne njegova partija nista dopuščala, da bi bila postala sužnja dogme ali konservativne zavesti, ki si je od časa do časa prizadevala, da bi se vsillila kot vladajoča norma v komunističnem in delavskem gibanju.

S takšnimi pogledi in politiko je tudi bilo mogoče uveljaviti zelo uspešno in ustvarjalno sodelovanje med italijansko komunistično partijo in Zvezo komunistov Jugoslavije, katerega temelje so postavili Tito, Togliatti in Longo. Berlinguer je to sodelovanje obogatil z novimi vsebinami in z novimi vezmi najprej s Titom in nato tudi s sedanjim vodstvom ZKJ. Udeležil se je vseh kongresov ZKJ v času, odkar je bil generalni sekretar KPI, v našo državo pa je rad prihajal tudi ob siceršnjih priložnostih.

Berlinguer se je živo zanimal za razvoj našega samoupravljanja ter za probleme, s katerimi imamo opraviti pri graditvi novih družbenih odnosov. Vseh naših uspehov je bil vesel kot svojih lastnih, prav tako pa so mu vzbujale skrb tudi naše težave in krizna stanja, v kakršnih smo se znašli.

Zbižal se je s Titom, ki ga je cenil kot legendo jugoslovanske revolucije in kot komunistu, ki je s svojo partijo izpeljal usodni preboj na poti iskanja novih smeri graditve socializma v svetu.

Danes svet žaluje za poštenim človekom in borcem, čigar ideali so bili – svet brez vojn, človeška sreča in osvoboditev dela. V takšni osebnosti so se tudi lahko spojile najvišje vrednosti delavskega borca in človeške vrline.

Odšel je nenadno in prezdodaj, na vrhuncu svoje revolucionarne ustvarjalnosti, njegovo delo pa ostaja največji politični kapital in močna spodbuda za italijanske komuniste v njihovem boju za socializem »na italijanski način«. To delo bo tudi dragocena izkušnja ter prispevek k teoriji in praksi socializma kot svetovnega procesa. Savo KRŽAVAC

»START« IN NJEGOVA VOJNA

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Stipetić nikjer ne navaja razlogov, zaradi katerih KPI nasprotuje temu dekretu, to pa je težek prekršek časnarske objektivnosti, temveč namiguje, da KPI to počne »samo zato, da bi si ohranila (vse dvomljivojši) primat med silami italijanske levice«, s čimer ustvarja podoben položaj, kakor je vladal v Nemčiji pred Hitlerjevim prihodom na oblast. Natančno tako.

Razlogi KPI niso bili navedeni samo enkrat, ampak večkrat. In številni ugledni politiki, znanstveniki in publicisti so priznali njihovo upravičenost. Med temi osebnostmi ni bilo Pertinija, vendar ne zaradi tega, ker bi preziral komuniste in imel Craxija za »najboljšo rešitev za vse«, temveč zaradi tega, ker si Pertini kot predsednik republike prizadeva, da se ne bi vmešaval v vprašanja, ki spadajo v pristojnost drugih organov. Ker ne vemo, kaj Pertini misli o komunistih in Craxiju, navajamo samo tole (po pisanju italijanskega tiska):

Po 43. kongresu SPI – na katerem so Craxija znova izvolili za sekretarja, in to z aklamacijo, brez običajnega glasovanja – je najboljši znano ime današnjih družbenih ved v Italiji Norberto Bobbijo napisal ostro kritiko te »demokracije aplavza«. Kot piše revija »Panorama«, je Pertini telefoniral Bobbiju in mu izrazil svoje strinjanje s to kritiko.

Stvar je torej jasna: Stipetić je svoje lastne sodbe o komunistih in Craxiju kratko malo pripisal Pertiniju, da bi bile tako videti prepričljivejše. Ve, da uživa predsednik Pertini v Jugoslaviji velik ugled, in če je tak človek proti komunistom, potem je samo po sebi resnično tudi vse, kar o njih pravi Stipetić.

Kakšne argumente ima torej KPI proti inflacijskemu odloku. KPI trdi, da delavske plače niso glavni vzrok za inflacijo v Italiji, ampak da je za to kriv velikanski javni dolg v znesku 420.000 milijard lir (to je 80 odstotkov bruto narodnega dohodka), ki je nastal zaradi dolgoletne potratne porabe. Za saniranje tega dolga predlaga KPI dva ukre-

pa: prvič, drastično krčenje vseh oblik ne-produktivne in potratne porabe, in drugič, povečanje javnih dohodkov. Glavni način za povečanje državnih dohodkov pa je po sodbi vseh, ne samo komunistov, učinkovito pobiranje davkov. Italijani danes utajijo okrog 150.000 milijard lir davka na leto. Glavni utajevalci niso delavci, ki jim davek odbijajo avtomatsko na blagajni podjetja, temveč podjetniki, industrialci, osebnosti v svobodnih poklicih in drugi pripadniki srednjih in višjih družbenih plasti. Nedavno je finančno ministrstvo Italije objavilo belo knjigo o dohodkih posameznih plasti prebivalstva, in po njej imajo lastniki tovarn manjše dohodke od delavcev v teh tovarnah. Ob teh podatkih se je zgražalo vse javno mnenje.

Če je Craxijeva vlada res hotela uravnovesiti državni proračun in tako umiriti inflacijo, bi bila lahko sprejela ukrepe proti utajevalcem davkov in tako dobila vsaj sto tisoč milijard lir namesto nepomembnih tri tisoč, kolikor jih bo dobila z zmanjšanjem delavskih plač. Če tega ni storila, potem je jasno, da se je postavila na stran višjih družbenih plasti, od katerih pričakuje glasove na volitvah, in proti interesom delavskega razreda. Sploh pa je v Italiji vsakomur jasno, da tako imenovani protiinflacijski odlok ni gospodarski, temveč politični ukrep, katerega namen je zadati udarec komunistom. Na seji vodstva Združenja privatnih industrialcev je Gianni Agnelli, lastnik Fiata, izjavil dobesedno tole: »Ta odlok za gospodarstvo ne pomeni ničesar, toda vprašanje je politično. Craxi je od nas zahteval, da osamimo CGIL in komuniste.«

Se pravi, da ni KPI napovedala vojne Craxijevi vladi, temveč da so vlada, Craxi in SPI začeli akcijo, ki je naperjena odkrito proti komunistom. Valiti v takšnem položaju krivdo za spopad na leviici na KPI je višek manihejstva.

Samo še nekaj besed o naukih, ki jih Stipetić – z neskrupnostjo, ki je ni mogoče pojasniti, razen če ne gre za prilaganje slogu časnika, v katerem je članek objavljen – deli KPI v zvezi z njeno strategijo, tretjo

potjo v socializem demokratično alternativno itd. In to partiji, ki je največja v zahodni Evropi, za katero glasuje tretjina volilnega telesa Italije in ki je veliko pomagala k demokratičnemu razvoju Italije in boju naprednih sil v svetu. Tukaj ne gre samo za nadutost, temveč za nekaj dosti hujšega. Stipetić namreč dobesedno pravi, da »KPI ni kazala znamenj samokritičnosti niti ni objektivno vzporejala svojega položaja, pravilnosti svojih stališč in dosežkov z močmi socializma v svetu.« Dovolj je vzeti gradivo s katerekoli seje centralnega komiteja KPI, ki ga časnik »Unita« v celoti objavlja, da človek vidi, da to ne drži, da komunisti na vsaki seji kritično in samokritično govorijo o sebi in drugih. Za kaj torej gre – neznanje ali slab namen? In kaj naj rečemo o trditvi, da je KPI »od zmeraj z zvišenim prezirom gledala na samoupravljanje in druge nove oblike socialistične demokracije«. Nič – gre za poskus prevare oziroma poskus, da bi se pri jugoslovanskih bralcih KPI do konca očrnila, zato ker s »prezirom« gleda na samoupravljanje. V resnici pa KPI pravi o samoupravljanju, recimo v enem izmed svojih – na slepo izbranih – dokumentov (gre za izhodišča CK za regionalne partijske kongrese, objavljena v časniku »Unita« 11. 10. 1981) tole:

»Nemogoče je spremeniti razmerje med državljani in javno oblastjo, ne da bi ustvarili možnosti za samoupravljanje in participacijo. To je življenjska potreba, ki se kaže dandanes ne le v gospodarstvu, temveč tudi v kulturi in družbenih službah.«

Takšno je torej uradno stališče KPI do samoupravljanja, vse drugo so izmišljotine.

Na koncu, kaj naj rečemo o vsem tem in članku, polnem neskritega odpora do italijanske komunistične partije in hvalospevov socialistične, ker ni zavrgla samo marksizma, temveč tudi »vsako ideologijo sploh«. Mislimo, da ima vsakdo pravico zavreči tako marksizem kakor ideologijo sploh (to je zdaj tako v modi), da pa nima nihče, zlasti še ne človek, ki javno dela, pravice zavreči resnice.

Dr. Aleksandar SEKULOVIĆ

Vsedržavni praznik «Unità» o znanstveni raziskavi in tehnologiji

Od sobote, 14. julija do nedelje, 22. julija, bo v Trstu praznik komunističnega tiska, ki ima tokrat vsedržavne razsežnosti in pomen, saj je posvečen problematiki znanstvene raziskave in tehnologije. Izbira ni bila naključna. Za Trst in Italijo, pa tudi Evropo, je razvoj znanstvene raziskave in tehnologije bistvenega pomena, prav tako, kakor mednarodno sodelovanje na višji ravni. Trst se spreminja v znanstveno središče, kjer naj bi delovale (ali že delujejo) pomembne mednarodne znanstvene ustanove, od centra za teoretsko fiziko OZN v Miramaru do načrtovane znanstveno tehnološke cone na Krasu, od projekta za bioinženjerijo UNIDO do načrtov za gradnjo pospeševalca (sinhrotrona) pri Banih. In še bi lahko naštevali vlogo univerze in drugih znanstvenih središč. Vprašati se moramo, koliko je tržaška javnost sprejela to danost in možnosti, ki se odpirajo, ali pa se bo še naprej zabubila v iskanje nekdanje «zlate preteklosti» in romantičnih sanj nekdanje veličine?

Komunisti posvečamo ten vprašanjem veliko pozornost, vsekakor več kot vse druge družbene in politične sile. Institut Gramsci je v Trstu že organiziral simpozij o teh problemih, tovariš Cuffaro pa se pri direkciji KPI neposredno ukvarja s temi vprašanji. Naravno je torej bilo, da je izbira partijskega vodstva padla prav na Trst, da organizira ta festival, ki bo - poleg običajnih prireditev kulturno-glasbenega značaja - ponudil možnost razpravljanja o aktualnih problemih sodobne znanosti.

Ne bomo navedli podrobnega programa. Zadostuje, morda, omemba glavnih tem, ki se bodo vrstile dan za dnem na našem festivalu. Od razprave o odnosu med znanostjo in domišljijo do srečanja z ministrom Granellijem o položaju znanstvene raziskave v Italiji. Od razgovora o astronomiji do razsežnosti človeških možganov, od debat o okolju in usodi Zemlje do vpliva, ki ga ima slobodna tehnologija na položaj ženske v družbi. Od vloge robotike v gospodarstvu do problemov računalniške družbe. Od vprašanja širjenja znanosti do odnosa med znanostjo in mirovnim gibanjem. Skratka, razpravljali bomo o vsem in prisotni bodo najvidnejši predstavniki iz teh strok, komunisti in nepartijski.

Na festivalu bo tudi nekaj pomemb-

nih kulturno glasbenih večerov, ki bodo gotovo zanimali mladino. Naj omenimo koncert kantavtorja Lacosegljaza v ponedeljek, 16. julija in koncert Enza Jannaccija na gradu sv. Justa naslednji

četrtak.

Festival bo v nedeljo, 22. julija, zaključil s svojim govorom član vsedržavnega tajništva KPI Adalberto Minucci.

Perverzna

Nadaljevanje s 4. strani

Značilnost večine pisem, ki jih objavlja tržaški dnevnik je neinformiranost ali točneje, špekulacija z neznanjem bralcem, katerim pač lahko natveziš vse, saj bodo verjeli «že zato, ker piše v časopisu».

Zaključek? Na kampanjo dezinformacije in laži italijanskih nacionalistov moramo odgovoriti z lastnimi sredstvi, predvsem pa moramo v to mobilizirati razpoložljive sile tržaške italijanske demokratične kulture. Šola, univerza, kulturne ustanove morajo narediti to, kar je njihova dolžnost. Ne zahtevamo, da se izrekajo o vsebini posameznih predlogov za globalno zaščito. Lahko pa upravičeno zahtevamo, da razkrinkajo laži in naresnično prikazovanje naše preteklosti ali sedanjosti. To je dolžnost vsake znanstvene ustanove in posameznega kulturnega delavca.

PRISPEVKI

Tovariš Viktor Ukmar - Umari, iz Nabrežine pri kamnolomih, daruje za sklad DELA 10.000 lir.

Za sklad DELA so darovali:

Karlo Grgič (Padriče) 4000 lir, Danilo Lovriha (Dolina) 4000 lir, Leopold Gruden (Nabrežina) 4000 lir, Viktor Raubar (Repen) 15.000 lir.

Ob 18. obletnici smrti žene prispeva Angel Veljak od Domja 20.000 lir.

Ob 2. obletnici smrti moža Silvota Budina daruje žena Marica iz Samatorce, 4 6.000 lir.

Ob 9. obletnici smrti Franca Pertota in Nabrežine daruje žena Zora 20 tisoč lir za sklad DELA.

V Trstu, na gospodarskem razstavišču in na Gradu sv. Justa